

MERKKIPÄIVIÄ

Hymyilevä Paula juhlahumun keskellä.

Paulan 70-vuotispäivää juhli koko Ilo-mantsi

Paula Klemola, ehkä tunnetuin ilomantsilainen, täytti lokakuun puolivälissä 70 vuotta. Merkkitapausta juhliittiin 15.10. Runonlaulajan pirtillä, jonka emäntänä Pauli tuli vuosikymmenten mittaan tutuksi sadoille tuhansille Ilo-mantsin kävijöille.

Paula Klemola on syntynyt Aunuksessa Kuujärven lyydinkylässä. Sota-aikana hän tutustui suomalaisiin, kävi kansanopiston Lapualla ja päätti mielessään, että jos suomalaiset lähtevät Itä-Karjalasta, hänkin lähtee. Niin Paula teki.

Avioliitto Aunuksessa valistuspseerina toimineen Heikki Klemolan kanssa toi hänet Ilo-mantsiin. Karjalaisuuden vaaliminen ja monenlaiset kulttuuriharrastukset olivat heidän vieraanvaraisen kotinsa tavaramerkki.

Runonlaulajan Pirtti, suuri

idea, joka aikanaan toteutui, vei perheenpään vapaa-ajan ja seitsemän lasta työllistävät emännän. Pogostan Sanomien haastattelussa Paula tunnustaa joskus hermostuneensa koko Pirtti-hankkeeseen, josta kuitenkin tuli hänelle pitkä työ-sarka aviomiehen poismenon jälkeen.

Paula toimi Pirtin emäntänä alusta lähtien vuosikymmenten ajan. Hän otti vastaan vieraat, esitteli heille Pirttiä ja järjesti useita päivittäisiä kansanruno- ja kansanlauluohjelmia, värttinällä kehruuta jne. Ohjelmaa täydensivät paikalliset kanteleensoittajat. Kun Pirtin kävijämäärä kesäkuukausina ylitti jopa 20 000 rajan, Paulan panos kansanrunoutemmen tunnetuksi tekemisessä oli erittäin merkittävä.

Eläkeläisenäkään Paula ei ole asettunut paikoilleen. Nyt rajojen avauduttua itään hän

toimii tulkkinä sekä matkaop-paana; nuoruusvuosista juontava kielitaito on taas kysyttyä pääomaa.

Merkittävistä ansioistaan kansallisen kulttuurin alalla Kalevalaseura kutsui Paula Klemolan jäsenekseen v. 1985, ja seuran vuosittain myöntämän tunnustuspalkinnon hän sai 1989. Myös Karjalan Sivistysseura on Paulalle läheinen. Hän on esiintynyt usein seuramme juhlissa ja kuuluu heimolehtemme avustajiin. — SV

Paula Klemolan 70-vuotispäiväksi

*Tervheks Palag, tötuu hyvä!
Tervhutt sili työndab
Kujärv — meiden kodikylä,
pitkad randad korgedad.*

*Huahkad kodid oma randal,
tšasounaanne hubaane —
täda kuvad išes kandam,
konza lähtem matkale.*

*Siä nägid elos äijän —
mi on voina, mi on häda,
tiezid ruadon argipäivän —
em d'o myö nähtyd täda.*

*Kukuunniemen enzimaane
olid tšoma neidine,
dälges sinus tuli naine —
omal miehel tugine.*

*Muamaanne — kandajaanne,
moned lapsed kazvatid.
Suomes siä, karjalaane,
runopertin elbytid.*

*Runonpajattajan pertti —
sinun suuren ruadon piä,
kus om karjalaane hengi,
kus om itse Karjala.*

*Sinun rodinpäivä tuli —
sanum sili mugale —
anda sinun hengen tuli
palab ainos kaikile!*

14.10.1994
MIIKUL PAHOMOV

Sata vuotta täytti Jyväskylässä Anastasia Merisääri. Hän on syntynyt Suistamolla jo on suvultaan Panfiloff. Anastasialla on vielä muistissa paljon vanhaa kulttuuritietoa. Hän kun toimi Waltarien perheessä lapsentytönä. Niiltä ajoilta on peräisin useampia Mika Waltarin lähettämiä kirjoja omistuskirjoituksilla.

75 vuotta täyttää 14.11.94 rovasti Erkki Piironen Joensuussa. Hän on syntynyt Liperin Salokylässä.

16-vuotiaana hän aloitti opiskelun Sortavalan pappisseminaarissa, jonne hänet ohjasi Joensuun rovasti Fiilin. Muis-ta oppi-isistään hän mainitsee erityisesti rovasti Valmon ja arkkipiispa Hermannin.

Sota katkaisi opinnot. Sotilas-papin työ Itä-Karjalassa jatkosodan aikana avarsi näkemys-ä. Vuonna 1944 hän sai päästötodistuksen Helsinkiin evakuoitusta pappisseminaarista ja pappisvihkimys oli vuorossa 1955. Pappina isä Erkki toimi Taipaleen seurakunnassa 1955—62 ja Joensuussa 1963—83.

Isä Erkin kirjallinen toiminta on laaja ja monipuolinen, yhteensä 22 teosta. Niistä tuoreimmassa hän palaa lapsuusvuosien muistoihin ja miehuuden päiviin Taipaleen pappilassa.

Viranhoidon ohessa hän oli mm. Aamun Koiton päätoimittajana, ort. kirjallisuuden julkaisuneuvoston puheenjohtajana ja kirjallishallituksen pappisjäsenenä.

Rovasti Erkki Piironen oli mukana seuramme kunniapuheenjohtajaa Boris Karppeaa tukemassa, kun Ruotsiin 1950-luvulla perustettiin Ruotsin suomalaista ortodoksiseurakuntaa. Häntä tarvittiin uudelleen 1990-luvulla selvittämään, kun seurakunnan asiat Ruotsissa sekosivat.

Erkin kirjoittama kirja — Tsasounien Karjalassa, kertoo sota-aikaisesta ortodoksitoiminnasta. Se sai hyvän vastaanoton Suomessa ja nyt se on herännyt rajantakaiset karjalaisetkin. Kirjan kääntämisestä venäjänkieliseksi neuvotellaan, kääntäjä on, mutta rahaa ei ole. Onnittelumme seuran työn tukijalle.

70 vuotta täytti ye-eversti-luutnantti ja tietokirjailija Helge Seppälä 8.11.94 Espoossa. Hän on toiminut Sotahistoriallisen tutkimuslaitoksen toimistopäällikkönä sekä tykistöökoulun ja Sotakorkeakoulun opettajana.

Laaja julkaisutoiminta; tietokirjoja ja sotahistoriaa, mm. teos kohua herättänyt "Suomi miehittäjänä 1941—44" ja tuore teos "Vuosisatainen taistelu Karjalasta".

75 vuotta täytti 11.11.94 kirjailijamestari Kalle Pääta 10 Tampereella. Hän on syntynyt Koillismaalla, Taivalkosken Jokijärvellä, missä hänen kotitalostaan on tullut merkittävä matkailunähtävyys.

Pääta on epäilemättä luetuin suomalainen kirjailija, jonka teosten painosmäärä nousee lähes kolmeen miljoonaan. Pelkästään Iijoki-sarjan 24:ää nidettä on painettu 2,2 miljoonaa kappaletta. Sarjan viimeiseksi kaavailtu 25. osa ilmestyi tänä syksynä.

Onnitteluvuorossa Aili Korhonen, Sanni Talvivaara ja Eeva Matveinen, ystäviä, marttoja ja kalevalaisia naisia. (kuvat: Anja Kangas).

Päätalon tuotanto käsittää 34 romaania, kaikkiaan teoksia on 37. Esikoisteos Ihmisiä telineillä ilmestyi 1958 (nyt uusintapainoksena). Omaelämäkerrallinen Iijoki-sarja, jota on sanottu maamme pienohistoriaksi, alkoi ilmestyä 1971.

Lapsuusvuosinaan Päätalo joutui kansakäymisiin myös laukkuriensa ja Vienasta tulleiden pakolaistensa kanssa. Tästä hän kertoo myönteiseen sävyyn kirjassaan Tammettu virta (1973).

Professorin arvon ja Pro Finlandia -mitalin Päätalo sai 1978 ja tänä vuonna hänet kutsuttiin Oulun yliopiston kunniatohtoriksi.

Syntymäpäivänsä aattona Päätalo — siviiliammattiltaan rakennusmestari, mutta vapaa kirjailija v:sta 1963 — luonnehti suomalaisia seuraavasti: "me suomalaiset olemme paitsi työteliästä myös sangen hyväuskoista, kateellista ja synkkää kansaa, aikamoisia tosi-koita. Mustasukkaisia osaamme olla ja pitkävihaisia".

80 vuotta täytti 10.6.94 Paula Uusitalo o.s. Mikkola (Denisov) Enossa. Hän on syntynyt Vuokkiniemen kirkonkylässä Mikkolassa. Isä oli Nekalan Ontrein poika Miikkali ja äiti Kirilä Kondratjevin tytär Toarie Piesungista.

Vuoden 1922 tammikuussa perhe pakeni Suomeen ja aset-

tui asumaan Teuvalle Äystön kylään. Kansakoulun Paula kävi Äystöllä ja lahjakkaalla oppilalla hänellä olisi ollut edellytyksiä siirtyä oppikouluun, mutta tuohon aikaan ei opiskelu ollut mahdollista taloudellisista syistä.

Nuoruusvuosina Paula oli innokkaasti mukana Äystön nuorisoseuran toiminnassa ja varsinkin näytteleminen oli mieluista harrastus. Vieläkin on albumissa monia kuvia eri roolihenkilöistä.

30-luvun lopulla Paula solmi avioliiton äystöläisen Voitto Uusitalon kanssa. Sodan jälkeen perheen tie kulki Muhoksen ja Oriveden kautta Enoon, joka on ollut kotipaikka jo vuodesta 1948 lähtien.

Kodin ja lasten hoidon ohella hän on toiminut tarvittaessa sijaisena Enon kunnan maatilalla ja käyttänyt kirjallisia kykyjään julkaisemalla runonmuotoisia pakinoita ajankohtaisista tapahtumista sanomalahti Karjalan Maahan. Eläkevuodet ovat kuluneet leppoisasti rivitalossa Enon keskustassa. Aviopuoliso siirtyi tuonilmaisiiin joulukuussa 1982, mutta tytär ja poika perheeseen asuvat edelleen lähellä, Enossa ja Joensuussa. — AL.

60 vuotta täytti Viljo Liedes Oulussa 13.11.-94. Hän on syntynyt Kiestingin Kiisjoen Loskineja isänsä puolelta.

Heikki aloitti työelämänsä Pohjolan Sähkö Oy:n kirjantähtäjä, mutta siirtyi jo vuoden päästä Typpi Oy:n palkkakonttorin esimiehen virkaan, jossa hän sitten toimikin vuoteen 1985 eläkkeelle siirtymiseen asti.

Heikkiä jäi kaipaamaan hänen Ritva vaimonsa sekä Lea tyttärensä ja Timo poikansa perheineen.

Leo Sillanpää.

Autolautta Estonian katastrofi sivusi myös karjalaisia. Järkyttävässä onnettomuudessa Itämerellä 28.9. menetti henkensä myös työmatkalla ollut Leo Sillanpää Boränsita. Hän oli syntynyt 6.7.1954, ja sukujuuret vievät Vuokkiniemeen.

Leo kuului Kalevan Kansan Kerhon kyykkäeliittiin ja oli myös monta kertaa pelaamassa Suomessa. — Leoa jäi suremaan vaimo Kajsa, kolme poikaa, Stefan, Mihkael ja Jimmie, isä, äiti, veli Lars sekä suuri sukulaishenki ja ystäväpiiri.

Kauko Niikkonen kuoli Kuusamon terveyskeskuksessa 1.9.1994. Kuollessaan hän oli 64-vuotias.

Kauko Niikkonen syntyi Kuusamossa 1930 Antti Niikkosen toisena poikana. Antin isä Grigori Niikkanof oli kotoisin rajan takaa Tuhkalan Ahovaarasta. Grigorin pojat Andrei (myöhemmin Antti) ja Mikko tulivat Suomeen syksyllä 1917. Antti Niikkonen avioitui Kuusamossa Tilda Nevalan kanssa 1925 ja sai kaikkiaan seitsemän poikaa ja kaksi tyttäretä.

Kuusamossa varttunut Kauko Niikkonen aloitti työuransa autoilijana vuonna 1952 ja vuosikymmenen lopulla hän siirtyi harjoittamaan kuorma-autoliikennöintiä. Seuraava vuosikymmen toi kuvaan mukaan oman liikeyrityksen, joka autotarvikke- ja varaosamyymälästä laajeni aikaa myöten sisältämään autokaupan- ja korjaamon se-

kä huoltoasema- ja konepaja-toiminnan.

Työelämän ohella Niikkonen oli tarmokkaasti mukana yhdistystoiminnassa sekä kunnalliselämässä toimien useita vuosia kunnanvaltuutettuna ja kunnanhallituksen jäsenenä.

Työelämässä ja ystäväpiirissä Niikkonen tunnettiin avuliikkeen ja tarmokkaana miehenä.

Vuonna 1984 Kauko Niikkonen sairastui vakavasti ja joutui luopumaan työstään autojen parissa. Sairaseläkkeelle jäätyään hän sai aikaa rakkaimmille harrastuksilleen, joita olivat kalastus ja mökkielämä Kuusamon erämaissa. Kesällä 1993 Kauko Niikkonen teki perheensä ja sisarustensa kanssa viikon matkan isänsä synnyinseudulle Karjalaaan.

Ensin Niikkosten sisarukset vierailivat serkkujen luona Pääjärvellä ja oman isänsä Antin syntymäseudulla Ahovaarassa. Yhänkin Pääjärvellä Kananaissa (nyk. Tungezero), asui Antin nuoremman sisaren lapsia.

Myöhemmin matka ulottui aina Vienan meren rannalle Plotinaan saakka. Tällä matkalla sisarukset tapasivat mm. pikkuserkkunsa Mikko Semjonovin perheineen sekä Jouki Niikkavonan.

Kauko Niikkosta jäi kaipaamaan sisarten ja veljien lisäksi vaimo ja kaksi lasta perheineen. — PM

Vappu Kaurola kuoli 19.8.-94 Jyväskylässä. Hän oli syntynyt 3.12.1903 Uhtuan Jyväskylästä ja tullut pakolaisena Suomeen 1922. Myös hänen puolisonsa Timo Kaurola oli kotoisin Jyväskylästä.

Vappu Kaurola asui pääosan elämästään Jyväskylässä, missä toimi aktiivivuosinaan ompelijana.

Jamilahden kansanopiston pitkäaikainen opettaja ja johtaja, fil.maisteri Mia Tiusanen kuoli 12.10.-94 Haminassa 91 vuoden iässä.

Mia Tiusanen oli syntynyt Kajaanissa, valmistunut Sortavalan seminaarin hospitanttiluokalta 1923 ja suorittanut fil.kand. tutkinnon 1936.

Hän toimi opettajana Jamilahden kansanopistossa vuosikymmenien ajan (v:sta 1923), ja Mikael Nybergin kuoltua joutui luotsaamaan evakkotielle joutuneen opiston Laatokan rannalta sen nykyiseen sijaintipaikkaan Haminaan. Eläkkeelle Mia Tiusanen jäi pitkän päivätyön tehneenä 1966.

Heikki Haurinen kuoli 6.9.1944 Oulussa. Hän oli syntynyt 9.7.1925 Kotkassa. Hänen vanhempansa olivat Vienan-Karjalasta.

Heikki aloitti koulunkäyntinsä Maikkulassa, siirtyi sieltä sitten Nurmijärven Kristilliseen Yhteiskouluun, jossa suoritti keskikoulun. Siellä ollessaan hän asui koulukoti Väinölässä. Keskikoulun jälkeen Heikki suoritti Oulun Kauppaoppilaitoksessa merkonomin tutkinnon vuosina 1947—49.

Heikki Haurinen.